

Załącznik Nr 3 do
Uchwały Nr XXV/175/2013
Rady Miejskiej w Sokółowie Podlaskim
z dnia 6 grudnia 2013 r.

MIEJSKI PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
na 2014 rok

MIEJSKI PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII na 2014 rok

I. PROBLEM NARKOMANII W ŚWIETLE PRZEPISÓW PRAWA ORAZ BADAŃ OGÓLNOPOLSKICH

Miejski program przeciwdziałania narkomanii wynika z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. „**O przeciwdziałaniu narkomanii**” (Dz. U. z 2012r., poz.124), nakładającej na instytucje Państwa, w tym samorządowe, odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo – wychowawczej i zdrowotnej, a w szczególności:

1. Działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i zapobiegawczą,
2. Leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych,
3. Ograniczanie szkód zdrowotnych.

Szczegółowe zadania z zakresu działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i zapobiegawczej określa **Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011-2016** opracowany przez Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, wyznaczający główne kierunki działań, przystosowywane na szczeblu lokalnym do zdiagnozowanych problemów i potrzeb.

Wyniki ostatnich badań ogólnopolskich, wykonane w 2011 r. w ramach międzynarodowego projektu: „European School Survey Project on Alcohol and Drugs” (**ESPAD**), wskazują na stabilizację lub nawet spadek rozpowszechnienia używania substancji psychoaktywnych. Badania te zostały wykonane na zlecenie **Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomani i Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**.

Legalne substancje psychoaktywne to alkohol, tytoń, leki uspokajające i nasenne, substancje wziewne. Jak wynika z badań napoje alkoholowe są najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży. Chociaż raz w ciągu całego swojego życia piło 87,3% uczniów z klas trzecich gimnazjum i 95,2% uczniów z drugich klas ponadgimnazjalnych. W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem, chociaż raz upiło się 21,4% uczniów młodszych i 32,3% ze starszej grupy wiekowej.

Palenie tytoniu jest zachowaniem mniej powszechnym niż picie alkoholu. Chociaż raz w życiu paliło 57,2% gimnazjalistów i 70,9% uczniów starszej grupy. W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem paliło 29,8% uczniów z grupy młodszej i 41,9% ze starszej.

Do grupy innych niż alkohol i tytoń substancji psychoaktywnych należą takie substancje legalne jak leki przeciwbólowe i nasenne czy substancje wziewne.

Rzadziej niż alkoholi tytoń, zdarza się przyjmowanie przez uczniów leków uspokajających lub nasennych bez przepisu lekarza. Takie doświadczenia, chociaż raz w życiu stały się udziałem 15,5% uczniów z gimnazjów i 16,8% uczniów starszych.

Substancje psychoaktywne nielegalne - narkotyki. Produkcja i obrót nimi są zabronione prawem. Wyniki badań wskazują na znacznie niższy poziom rozpowszechniania używania substancji nielegalnych niż legalnych.

Większość badanych nigdy nie sięgała po **substancje nielegalne**. Wśród tych, którzy mają za sobą takie doświadczenia większość stanowią osoby, które co najwyżej eksperymentowały z marihuana lub haszyszem. Chociaż raz w ciągu całego życia używało tych substancji 24,3% uczniów III klas

gimnazjalnych i 37,3% uczniów II klas ponadgimnazjalnych. W czasie ostatnich dni przed badaniem 10,5% uczniów klas trzecich gimnazjów i 15% uczniów klas drugich szkół ponadgimnazjalnych używało marihuany lub haszyszu

Na drugim miejscu pod względem rozpowszechniania wśród substancji nielegalnych jest amfetamina – około 4,6% wśród uczniów młodszych i 8,3% wśród uczniów starszych używało jej przynajmniej jeden raz w życiu.

Zarówno eksperymentowanie z substancjami nielegalnymi, jak ich okazjonalne używanie jest bardziej rozpowszechnione wśród chłopców niż wśród dziewcząt.

Niemal wszyscy badani słyszeli o „dopalaczach”, jednak tylko 15,3% uczniów klas trzecich gimnazjów i 21,6% uczniów klas drugich szkół ponadgimnazjalnych było kiedykolwiek w sklepie z „dopalaczami”. Odsetki uczniów młodszych, którzy kiedykolwiek używali dopalaczy są jeszcze niższe (10,5% gimnazjalistów i 15,8% uczniów ponadgimnazjalnych). Używanie dopalaczy jest bardziej rozpowszechnione wśród chłopców niż wśród dziewcząt.

Aktualne pozostają nadal zagadnienia wynikające z używania substancji psychoaktywnych przez młodzież, które wyłoniły badania i które winny być uwzględniane w programowaniu pracy profilaktycznej na terenie miasta. Są to m.in.:

1. Niski wiek inicjacji narkotykowej.
2. Miejsca szczególnej dostępności narkotyków: szkoła, dyskoteka, bar, ulica.
3. Szeroki wachlarz narastających problemów związanych z narkotykami – doświadczanych przez młodzież tj. problemy w szkole, z rodzicami, przyjaciółmi; kłopoty z policją; seks bez zabezpieczenia; kłótnie i sprzeczki; przepychanki i bójki; niechciane doświadczenia seksualne; interwencje lekarza bądź pogotowia ratunkowego.
4. Jako środek inicjacyjny badania wskazują: marihuanę, haszysz, środki uspokajające i nasenne, amfetaminę, ecstasy.
5. Duża znajomość działania różnych środków przez badanych, bez świadomości skutków ich zażywania dla organizmu i funkcjonowania psychicznego i społecznego,
6. Postawa akceptacji młodzieży dla środków nielegalnych tj. marihuany, haszyszu, amfetaminy, ecstasy.
7. Mała skuteczność przeprowadzanych programów profilaktycznych w szkołach i konieczność elastyczności, innowacyjności i dostosowania treści oddziaływań profilaktycznych do specyfiki środowisk lokalnych z uwzględnieniem wyników diagnozy problemowej zjawisk oraz trudności charakterystycznych dla okresów rozwojowych odbiorców programu.
8. Konieczność kształcenia i doskonalenia kadry i środowisk zainteresowanych podejmowaniem działań profilaktycznych w związku ze zmianami trendów i specyfiki problemu.

Zgodnie ze stanowiskiem Światowej Organizacji Zdrowia wszystkie substancje psychoaktywne, niezależnie od tego czy są legalne czy nie – są groźne dla **zdrowia społecznego**. Czyli kwestia narkomanii nie jest problemem autonomicznym, lecz jednym z przejawów patologii w życiu społecznym, tym dotkliwszym, że dotyka głównie dzieci i młodzież szkolną i rzutuje negatywnie na ich rozwój oraz obecne i dorosłe życie. Grupami szczególnie narażonymi na używanie substancji psychoaktywnych są m.in. dzieci i młodzież pozostające bez opieki rodzicielskiej, „dzieci ulicy”, niepełnoletnie osoby popełniające czyny karalne, osoby zagrożone demoralizacją, dzieci i młodzież zagrożone wykluczeniem społecznym, a także młodzież z zaburzeniami zachowania oraz koncentracji i uwag.

II. GŁÓWNE CELE I ZADANIA PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII.

Rada Miejska w Sokołowie Podlaskim uważa zjawisko narkomanii za realne zagrożenie dla dzieci i młodzieży Miasta Sokołów Podlaski. Zjawisko narkomanii ma patologiczny wpływ na zdrowie fizyczne, psychiczne oraz prawidłowość wychowania dzieci i młodzieży, zanikanie kultury życia społecznego, rodzi negatywne skutki materialne dla osób i rodzin dotkniętych tym problemem, prowadzi do brutalizacji życia i osamotnienia społecznego.

Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii dla miasta Sokołowa Podlaskiego określa cele, zadania i zamierzenia w dziedzinie wychowania dzieci i młodzieży do życia bez narkotyków, edukacji wychowawców i rodziców oraz pomocy i leczenia uzależnionych.

Program dla miasta Sokołowa Podlaskiego określa lokalną strategię w zakresie używania przez młodzież narkotyków i wynikających z tego problemów.

Program uwzględnia „**Diagnozę lokalnych zagrożeń społecznych dla miasta Sokołów Podlaski**” – raport z badań monitoringowych przeprowadzonych w roku 2011 przez pracownię „Centrum Rozwiązywania Problemów Społecznych” - Pałac Kultury i Nauki w Warszawie, na zlecenie Burmistrza Miasta Sokołowa Podlaskiego oraz informacje uzyskane z placówek oświatowych oraz instytucji zajmujących się problemami patologii.

Podział na problemy związane z alkoholem i narkomanią widoczny jest na poziomie ustawodawczym i instytucji centralnych */Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii/* oraz instytucji pozarządowych, natomiast na poziomie gminy zachowania ryzykowne najczęściej ze sobą współwystępują. Ponadto jedno zachowanie pociąga za sobą inne. Na przykład picie alkoholu czy odurzanie się narkotykami często współwystępuje z zachowaniami agresywnymi, przestępczymi lub je wręcz wywołują, a więc i gminne programy profilaktyczne, chociaż stanowią oddzielne dokumenty, są zintegrowane, by uniknąć sytuacji, że tej samej grupie odbiorców oferuje się dublujące się programy, z których jeden realizowany jest pod hasłem zapobiegania narkomanii, a drugi pod hasłem ograniczania konsumpcji alkoholu.

Należy zaznaczyć, iż na poziomie miasta wielkości Sokołowa Podlaskiego możliwe są działania określane jako **profilaktyka pierwszorzędowa**¹ oraz **profilaktyka drugorzędowa**², w odniesieniu do dzieci i młodzieży oraz rodziców. I takie dominują w działalności Ośrodka Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Profilaktyka trzeciorzędowa³ jest prowadzona w stopniu dostosowanym do możliwości finansowych i kadrowych Miasta.

¹ **Profilaktyka pierwszorzędowa** adresowana jest do grupy niskiego ryzyka. Działaniami prewencyjnymi obejmuje się szerokie nie zdiagnozowane populacje. Profilaktyka pierwszorzędowa ma dwa cele: promocję zdrowego stylu życia oraz opóźnienie wieku inicjacji, a przez to zmniejszenie zasięgu zachowań ryzykownych

² **Profilaktyka drugorzędowa** adresowana jest do grupy podwyższonego ryzyka. Celem działań jest ograniczenie głębokości i czasu trwania dysfunkcji, umożliwienie wycofania się z zachowań ryzykownych (np. poradnictwo rodzinne i indywidualne, socjoterapia).

³ **Profilaktyka trzeciorzędowa** adresowana jest do grupy wysokiego ryzyka. Ma ona na celu przeciwdziałanie pogłębianiu się procesu chorobowego i degradacji społecznej oraz umożliwienie powrotu do normalnego życia w społeczeństwie. Głównie jest to leczenie, rehabilitacja i resocjalizacja. Im głębszy poziom profilaktyki, tym większe są koszty (konieczność zatrudniania wysoko kwalifikowanych specjalistów, dłuższy czas trwania).

Na efektywność profilaktyki narkomanii składa się szereg działań z zakresu:

1. Szeroko rozumianego wspierania rozwoju dzieci i młodzieży.
2. Udostępniania osobom potrzebującym możliwości korzystania z terapii, konsultacji, pomocy psychologicznej, socjalnej, prawnej, socjoterapeutycznej – dostosowanej do zdiagnozowanego problemu.
3. Upowszechniania wiedzy i umiejętności w zakresie profilaktyki dopasowanej do grupy odbiorców.
4. Koordynowanie działań profilaktycznych podejmowanych przez różne gremia społeczne.
5. Promocji zdrowego stylu życia.
6. Rozpoznawania i opracowywania na bieżąco strategii rozwiązywania problemów społecznych i ekonomicznych środowiska lokalnego.
7. Szkolenia i doskonalenia osób zajmujących się pomocą dzieciom, młodzieży, osobom dorosłym z problemem.

DANE O SKALI ZAGROŻEŃ NARKOTYKOWYCH W SOKOŁOWIE PODLASKIM

Dane z Komendy Powiatowej Policji w Sokółowie Podlaskim

Rodzaj przestępstwa lub wykroczenia	2007	2008	2009	2010	2011	2012	31.10.2013
Ilość postępowań wszczętych w związku z nieprzestrzeganiem ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	8	51	39	66	57	11	8

Dane z Centrum Pomocy Socjalnej

Liczba zarejestrowanych:	2008	2009	2010	2011	2012	31.10.2013
– rodzin z problemem narkotykowym	0	0	0	0	0	0
– osób z problemem narkotykowym	0	0	0	0	0	0

Mimo, iż nie wystąpiły takie przypadki w roku bieżącym, rodziny z problemem narkotykowym mogą liczyć na pomoc finansową (zasilek celowy, okresowy), pomocą rzeczową tj. artykuły spożywcze.

Dane z Sądu Rejonowego

Liczba prowadzonych postępowań:	2008	2009	2010	2011	2012	31.10.2013
– za posiadanie narkotyków	7	13	13	11	23	14
– za dystrybucję narkotyków	-----	2	6	7	6	3

Dane z Poradni Terapii Uzależnień

Liczba osób uzależnionych od narkotyków:	2008	2009	2010	2011	2012	30.10.2013
– z terenu miasta	3	9	4	0	0	Brak danych
– w tym zarejestrowanych pierwszy raz	2	6	0	0	0	Brak danych

Poradnia Terapii Uzależnień w Sokołowie Podlaskim nie prowadzi terapii osób uzależnionych od narkotyków – osoby te kieruje do odpowiednich placówek .

Szkoły podstawowe i gimnazja - w rejestrach szkół nie odnotowano przypadków przebywania w szkole uczniów pod wpływem narkotyków. Trzech uczniów ze szkoły podstawowej eksperymentowało z marihuaną (poza szkołą) – o tym fakcie zostali poinformowani rodzice i policja.

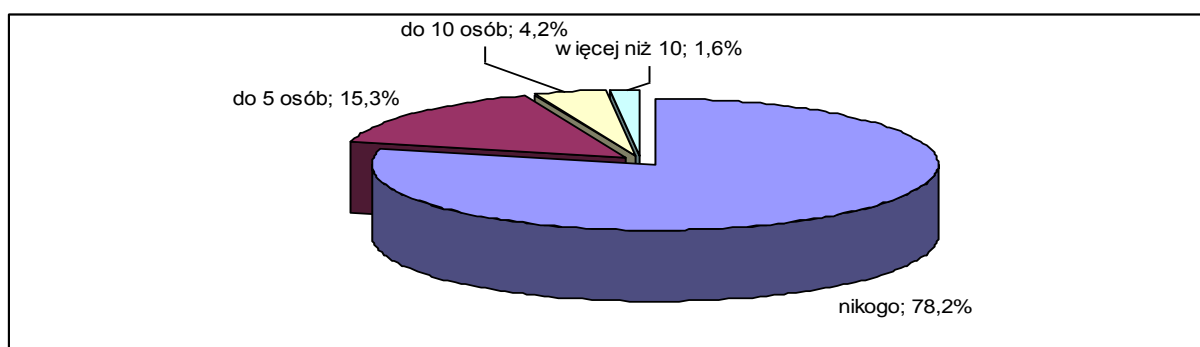
Diagnoza zagrożenia zjawiskiem narkomanii w Sokołowie Podlaskim w/g badań przeprowadzonych w roku 2011 przez pracownię „Centrum Rozwiązywania Problemów Społecznych” - Pałac Kultury i Nauki Warszawa.

Postawy wobec narkotyków dorosłych mieszkańców Sokołowa Podlaskiego

Pomimo, iż problem stosowania narkotyków dotyczy głównie ludzi młodych, warto poznać, jakie są postawy dorosłych wobec tych substancji psychoaktywnych.

Spośród badanych mieszkańców Sokołowa, co dziesiąty deklaruje, iż miał w swoim życiu kontakt z narkotykami (8,95% - nigdy nie używało narkotyków). Zdecydowana większość badanych (78,2%) nie zna nikogo, kto używałby narkotyków, ale w sumie 21,1% deklaruje znajomość z takimi osobami (do 5 osób – zna 15,3%, a od 5 do 10 – 4,2%, a powyżej dziesięciu osób – 1,6%).

Znajomość osób używających narkotyków w środowisku badanych

Źródło: Badania ankietowe CRPS-Warszawa

Z deklaracji badanych można wnioskować, że w mieście Sokołów Podlaski zjawisko używania narkotyków nie jest znaczącym problemem. Zarówno sami badani raczej rzadko przyznają się do używania narkotyków, jak i nie znają wielu osób, które by je stosowały (na skali znaczących problemów narkomania zajmowała stosunkowo niską pozycję -7 pozycję).

Niewiele osób posiada wiedzę na temat źródeł zaopatrywania się w narkotyki – 17,7% mieszkańców miasta wie, gdzie i u kogo można je kupić. Również na pytanie o trudność zakupu narkotyków – znaczny odsetek badanych potwierdza, iż jest to trudne zadanie, choć są też tacy, którzy uznają, że kupno narkotyków jest dość proste.

Ocena poziomu trudności zakupu narkotyków

Źródło: Badania ankietowe CRPS-Warszawa

Co trzeci mieszkaniec miasta uważa bowiem, że łatwo i raczej łatwo jest kupić narkotyki i nie wymaga to dużego wysiłku i znajomości. Tylko w sumie 21% badanych uważa zakup narkotyków za na tyle trudne zadanie, że nie warto podejmować wysiłku. Interesujący jest fakt, iż prawie co drugi badany (45,2%) uznał, że kupno narkotyków nie jest łatwe, ale pomoc w tym może znajomość odpowiednich osób. W sumie więc prawie 80% badanych mieszkańców miasta uważa narkotyki za towar dostępny w środowisku lokalnym, choć z większą bądź mniejszą trudnością. Jest to o tyle zastanawiające, że jedynie 17,7% zadeklarowało wcześniej, że wie, gdzie i u kogo można kupić narkotyki.

Pozytywnie należy ocenić fakt, że badani nie uważają narkotyków za dobry sposób na rozwiązywanie problemów. Jedynie nieliczni uznali (3,2%), że narkotyki mogą pomagać w sytuacjach kryzysowych, a tyle samo uzależnia to od konkretnej sytuacji. Zdecydowana większość badanych (73,4%) uważa, że narkotyki nie pomagają w kryzysowych sytuacjach, choć dziwić może fakt, iż bardzo duży odsetek (20,2%) nie posiada wiedzy na ten temat, bądź nie chce wyrazić swojego zdania.

Używanie narkotyków przez młodzież szkolną

Narkomania, z którą boryka się współczesne społeczeństwo polskie ma obecnie nowe oblicze. Dotyczy przede wszystkim ludzi młodych, przy czym trudno jest ustalić jakąkolwiek statystyczną prawidłowość odnośnie środowisk, które są „narkomanotwórcze”.

Młodzi ludzie biorący narkotyki pochodzą zarówno z rodzin biednych – jak i bogatych, pełnych i rozbitych, z małych miasteczek – i dużych miast.⁴ Nie bez wpływu na to zjawisko pozostaje sytuacja ogólnospołeczna w Polsce. Chaos w dziedzinie aksjologicznej, brak autorytetów i ideałów – a do tego bezrobocie, brak perspektyw, trudna sytuacja materialna wielu grup społecznych – są to zawsze czynniki sprzyjające narastaniu negatywnych zjawisk społecznych.

⁴ Węgrzecka-Gilińska J. ABC narkotyków. Remedium 2004, 7, s. 8-9

Zwiększyła się podaż i różnorodność narkotyków na nielegalnym rynku, a tym samym ich dostępność. Zmieniły się zarówno wzory używania – jak i rodzaj najczęściej używanych substancji. Niepokojący jest fakt, że zmieniła się również ocena stosowania niektórych narkotyków, dopuszczająca używanie niektórych substancji w efekcie podążania za modą, gdzie narkotyki stają się elementem towarzyszącym zabawom młodzieży, czy wspomagają młodych ludzi w nauce.

Młodzieńcze eksperymentowanie z narkotykami sprowadza się najczęściej do doświadczeń z marihuaną, która jest najczęściej używanym przez młodzież narkotykiem.⁵

Młodzi ludzie – uczniowie szkół w Sokołowie Podlaskim – stosunkowo rzadko przyznają się do doświadczeń z narkotykami. Tylko 4,7% badanej populacji uczniów przyznaje, iż miało kiedykolwiek kontakt z narkotykami. Podobnie jak wśród polskiej młodzieży, uczniowie mieszkający w mieście Sokołów Podlaski **najczęściej używają marihuany** – potwierdzają to wszyscy uczniowie, którzy zadeklarowali kontakt z narkotykami. Pojedyncze osoby przyznały się do stosowania **dopalaczy, ekstazy** i innych narkotyków.

Uczniowie zdają się mieć świadomość, iż narkotyki nie są dobrym sposobem na rozwiązywanie swoich problemów. Zdecydowana większość uczniów (71,5%) stwierdza zdecydowanie, że narkotyki nie pomagają w sytuacjach kryzysowych. Spory odsetek uczniów nie posiada wiedzy na ten temat (22,7%). Tylko 2% badanych młodych ludzi jest skłonna traktować narkotyki jako antidotum na swoje problemy, a 3,7% uzależnia to od sytuacji.

Okoliczności pierwszego kontaktu z narkotykami są bardzo różnorodne; choć można zidentyfikować podobne prawidłowości jak w przypadku alkoholu i papierosów. We wskazaniach tych osób, które deklarowały kontakt z narkotykami pojawiły się wakacje (50%), szkoła (14,3%), wagar (14,3%) oraz inne sytuacje (21,4%).

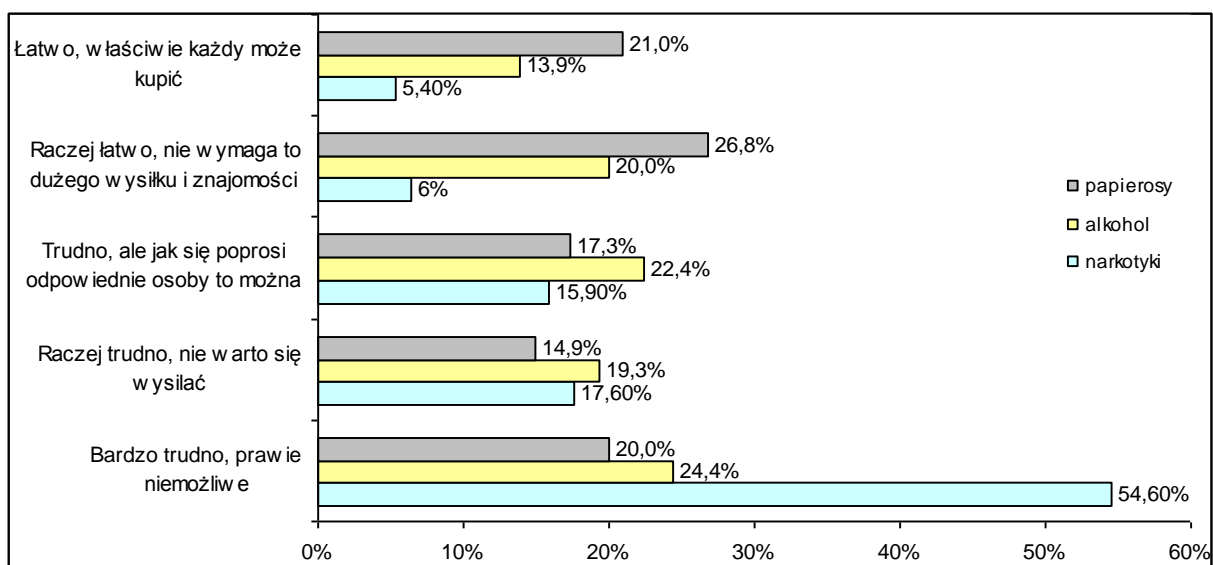
Średni wiek, w którym uczniowie przyznają się do pierwszego kontaktu z narkotykami jest wyższy niż w przypadku papierosów i alkoholu i wynosi 15 lat.

Co drugi uczeń mający kontakt z narkotykami wskazuje, że inicjacja narkotykowa nastąpiła z jego własnej inicjatywy, niemniej jednak częściej niż co trzeci młody człowiek uważa, iż przyczyniła się do niej namowa znajomych (co potwierdza rolę środowiska rówieśniczego w kształtowaniu postaw wobec narkotyków). Nieliczni wskazują na namowę osoby, która chciała im sprzedać narkotyk, bądź na inne sytuacje. Spośród wszystkich badanych uczniów – trochę częściej niż co dziesiąty (11,5%) wie gdzie i u kogo można kupić narkotyki, choć jak stwierdzają badani – nie jest to już tak łatwe jak w przypadku papierosów czy nawet alkoholu.

Dla ponad 70% badanych uczniów zakup narkotyków leży poza zasięgiem ich możliwości i jest to według nich najtrudniejsza do zdobycia substancja psychoaktywna. Tylko trochę częściej niż co dziesiąty uczeń uważa, że narkotyki są łatwo dostępnym towarem. Trzeba jednak zwrócić uwagę, iż pewna grupa uczniów (15,9%) uważa, że wprawdzie trudno jest kupić narkotyki, ale jak się zna – i poprosi odpowiednie osoby – to wówczas nie jest to niemożliwe.

⁵ Kwiatkowski P. Propozycja nowego narzędzia do badania postawy młodzieży wobec eksperymentowania z narkotykami, W: Deptuła M. (red.). Diagnostyka, profilaktyka, socjoterapia w teorii i praktyce pedagogicznej. Wyd. UKW, Bydgoszcz 2005, s. 64

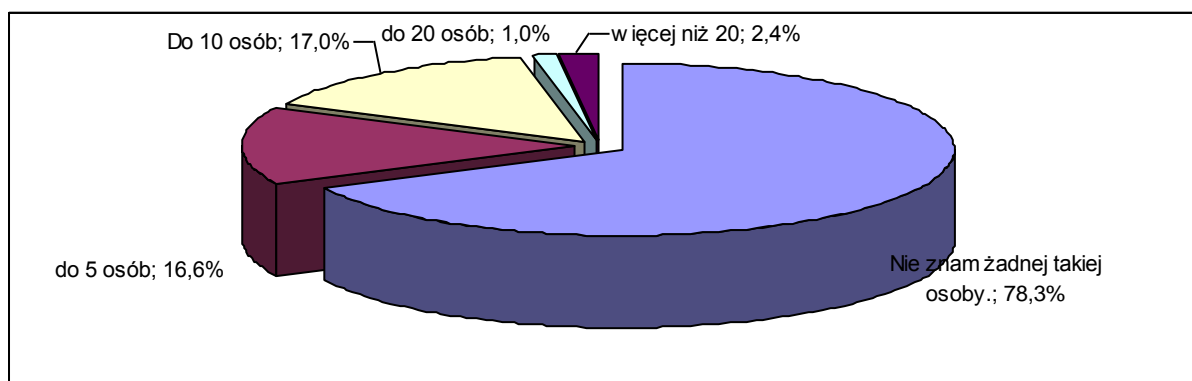
Trudność zakupu substancji psychoaktywnych w ocenie młodzieży szkolnej

Źródło: Badania ankietowe CRPS-Warszawa

Najłatwiej zdaniem badanych zakupić jest papierosy, a następnie alkohol, zaś narkotyki – które nie są legalnie dostępne – są najtrudniejszym do zdobycia towarem, choć jak się okazuje dla co czwartego ucznia nie jest to niemożliwe (ale tylko dla 5,4% jest to łatwe zadanie).

Ocena rozpowszechnienia używania narkotyków w ocenie młodzieży szkolnej

Źródło: Badania ankietowe CRPS-Warszawa

Ocena rozpowszechnienia stosowania narkotyków w środowisku rówieśniczym potwierdza poprzednie dane. Większość badanych uczniów gminnych szkół nie zna nikogo, kto używałby narkotyków, choć zdarzają się i tacy uczniowie, którzy deklarują powyżej dwudziestu takich znajomych.

Diagnoza i profilaktyka zagrożeń społecznych – podsumowanie badań.

Analiza lokalnych zagrożeń w mieście Sokołów Podlaski pozwala stwierdzić, że najbardziej dotkliwym problemem w opinii mieszkańców jest bezrobocie, które pociąga za sobą szereg innych

problemów społecznych. Wśród nich stosunkowo wysoko plasują się problemy związane z pićm/nadużywaniem alkoholu przez mieszkańców miasta – zarówno dorosłych jak i dzieci.

W przeprowadzonych badaniach zwraca uwagę fakt, iż stosunkowo niską pozycję na skali problemów lokalnych zajął problem narkomanii. Mieszkańcy przyznali mu trzecie miejsce od końca (7 pozycja) – przed zanieczyszczeniami środowiska oraz problemami związanymi z HIV/AIDS.

W obszarze profilaktyki narkotykowej w mieście szczególnie należy przyjrzeć się środowisku szkolnemu. Koniecznością jest poprawa kompetencji młodych ludzi w zakresie właściwych postaw wobec alkoholu, papierosów i narkotyków, szczególnie, że młodzi ludzie – jak sami twierdzą – najczęściej próbują tych substancji z własnej inicjatywy.

Używanie substancji psychoaktywnych wg badań.

Nazwa substancji psychoaktywnej	Używanie przynajmniej jeden raz w życiu - okazjonalnie			Używanie w ciągu 30 dni przed badaniem		
	ESPAD 2011		Sokołów P. 2011	ESPAD 2011		Sokołów P. 2011
	III klasy gimnazjum	II klasy ponadgimn.	III klasy gimnazjum	III klasy gimnazjum	II klasy ponadgimn.	III klasy gimnazjum
Alkohol	87,3%	95,2%	32,9%	57,6%	80,4%	10,3% (w ciągu 6 m-cy)
Tytoń	57,2%	70,9%	64,2%	29,8%	41,9%	35,7%
Leki uspokajające i nasenne	15,5%	16,8%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Marihuana i haszysz	24,3%	37,3%	4,7%	10,5%	15,0%	0,0%
Amfetamina	4,6%	8,3%	Pojedyncze osoby	Brak danych	Brak danych	Pojedyncze osoby
Ecstasy	3,0%	4,9%	Pojedyncze osoby	1,5%	1,6%	Pojedyncze osoby
„Dopalacze”	10,5%	15,8%	Pojedyncze osoby	2,5%	2,2%	Pojedyncze osoby

Strategiczne kierunki realizacji programu w przyszłych latach

- 1) Kontynuacja działań w zakresie profilaktyki szkolnej w oparciu o programy wykorzystujące aktywność własną uczniów:
 - podnoszących świadomość dzieci i młodzieży w zakresie zdrowotnych, psychologicznych i społecznych konsekwencji nadużywania alkoholu i stosowania narkotyków. Wysoki poziom wiedzy jest bowiem niezbędny do podejmowania odpowiedzialnych decyzji dotyczących picia alkoholu, palenia papierosów oraz używania narkotyków – a jak deklarują uczniowie – najczęściej inicjacja w obszarze tych substancji psychoaktywnych następuje z inicjatywy samych młodych ludzi
 - obejmujących kształtowanie kompetencji osobowościowych młodych ludzi, kształtujących ich poczucie własnej wartości, zdolności w obszarze zachowań asertywnych – co pozwoli uniknąć wpływu rówieśników w zakresie inicjacji alkoholowej, narkotykowej i nikotynowej, bowiem taki wpływ deklaruje wprawdzie mniejsza liczba osób, ale jest on notowany

- kierowanych do coraz młodszych grup wiekowych. Jak wykazują badania, wiek inicjacji alkoholowej i tytoniowej jest bardzo niski. Z deklaracji uczniów wynika, iż ma ona miejsce ok. dwunastego roku życia – stąd jednym z ważniejszych zadań jest dotarcie do uczniów szkół podstawowych, jest to bowiem najlepszy moment, aby wpłynąć na zmianę preferencji w korzystnym kierunku lub utrzymać właściwe postawy, które wśród wielu uczniów w mieście również są obserwowane.
- 2) Dalsze kontynuowanie profilaktycznych działań alternatywnych, wskazujących na możliwość atrakcyjnego spędzania wolnego czasu, promowania prozdrowotnego stylu życia.
 - 3) Zaangażowanie do programów edukacyjnych i profilaktycznych osób dorosłych zamieszkałych na terenie miasta. Dotyczy to zarówno współuczestnictwa rodziców/opiekunów w projektach realizowanych w szkołach, jak i programów kierowanych bezpośrednio do mieszkańców miasta, a dotyczących problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, przeciwdziałających przemocy, promujących zdrowy tryb życia. Jak bowiem wynika z badań – zachowania ryzykowne młodzi ludzie podejmują najczęściej poza terenem szkoły i możliwością jej wpływu – stąd ogromna rola dorosłych, ich wiedzy oraz umiejętności współpracy z dzieckiem w zakresie kształtowania właściwych zachowań.

CELE I ZADANIA MIEJSKIEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANI NA 2014 ROK.

Celem głównym programu jest ograniczanie używania narkotyków i związanych z tym problemów społecznych i zdrowotnych, z którego wynikają niezmiennie i zasadnicze cele szczegółowe:

1. Zahamowanie tempa wzrostu popytu na narkotyki.
2. Opóźnienie inicjacji narkotykowej.
3. Poprawa stanu zdrowia i funkcjonowania społecznego osób uzależnionych od narkotyków oraz używających narkotyków w sposób szkodliwy.
4. Promocja zdrowego stylu życia.
5. Wycofanie się dzieci i młodzieży z zachowań ryzykownych.
6. Zmotywowanie do podjęcia leczenia osób uzależnionych i współuzależnionych.
7. Kształtowanie postaw abstynenckich – spadek popytu na środki psychoaktywne, utrzymanie się uzależnionych i eksperymentujących w terapii, poprawa funkcjonowania psychospołecznego osób podejmujących i utrzymujących się w terapii.
8. Poprawa funkcjonowania psychospołecznego osób współuzależnionych.
9. Zapobieganie nawrotom choroby – organizowanie wsparcia społecznego.

Cele:

„Miejskiego programu przeciwdziałania narkomanii” w 2014 roku osiągnęte będą poprzez realizację zadań, wynikających z art.10.1. cytowanej we wstępie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. Zadania własne gminy w tym zakresie obejmują:

1. **Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem.**
 - Działalność grupy zapobiegania nawrotom głodu narkotykowego, która spotyka się 1 raz w miesiącu w godzinach 10.00 – 16.00. Prowadzona jest przez zawodowego terapeuty, pracującego na stałe w

oddziale leczenia uzależnień szpitala w Łukowie. Osoby z problemem narkotykowym pracują nad utrzymaniem abstynencji, zapobieganiem nawrotom głodu narkotykowego. Otrzymują pomoc w postaci wsparcia terapeutycznego w celu rehabilitacji i ograniczania szkód zdrowotnych, reintegracji społecznej, motywowane są do korzystania z konsultacji specjalistycznych i rozpoczęcia podstawowej terapii narkotykowej w:

1. Placówkach ambulatoryjnych:
 - a) Poradnia Leczenia Uzależnień w Sokołowie Podlaskim – konsultacje specjalistyczne,
 - b) Poradnia Towarzystwa Zapobiegania Narkomanii – Warszawa ul. Chmielna,
 - c) Poradnia „Powrót z „U”” Siedlce ul. Kilińskiego 40 (konsultacje specjalistyczne, terapeutyczna grupa wstępna)
2. Placówkach stacjonarnych:
 - a) Oddział Szpitala w Garwolinie
 - b) Oddział Terapii Uzależnień w Łukowie (terapia narkotykowa)
 - c) Ośrodek Towarzystwa Zapobiegania Narkomanii w Wólce Przybyjewskiej

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej.

- Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii pomocy prawnej, porad z zakresu prawa rodzinnego, cywilnego, karnego i administracyjnego dyżury radcy prawnego: każdy poniedziałek 17.00 – 19.00
- Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii pomocy psychospołecznej – poradnictwo socjoterapeutyczne: terapia indywidualna oraz rodzinna dzieci sprawiających trudności wychowawcze: każda środa 16.00 – 19.00.
- Pomoc psychologiczna – konsultacje, doradztwo w problemach uzależnień i współuzależnień, przemocy domowej dla dzieci i rodziców,
- Wspieranie inicjatyw w zakresie pomocy psychologicznej i prawnej rodzinom, w których występuje problem narkomanii oraz problem przemocy,

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,

Prowadzenie profilaktycznej działalności edukacyjnej dla dzieci, młodzieży i dorosłych.

- Realizacja szkolnych programów edukacyjnych dla młodzieży (uprzedzających inicjację w zakresie używania substancji psychoaktywnych).
- Realizację pozaszkolnych programów edukacyjnych dla młodzieży z grup ryzyka i ich rodzin.
- Prowadzenie profilaktycznych pozalekcyjnych zajęć sportowych dla dzieci z grup ryzyka.
- Współpraca z mediami - prowadzenie działalności edukacyjnej i informacyjnej w środkach masowego przekazu na temat zagrożeń związanych z używaniem narkotyków.
- Wspieranie programów rozwijających kompetencje wychowawcze rodziców i nauczycieli, w tym wspieranie programów profilaktyki narkomanii adresowanych do rodziców.
- Szkolenia dla rodziców uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych.

- Zakup i rozprowadzenie materiałów informacyjno-edukacyjnych z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki narkomanii – ulotka o dopalaczach.
 - Prowadzenie ogólnopolskich kampanii edukacyjnych.
 - Wspieranie ofert pozaszkolnych zajęć dla dzieci i młodzieży.
4. **Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów narkomanii,**
- Wspieranie działalności profilaktyczno-wychowawczej świetlic socjoterapeutycznych i wychowawczych.
 - Wspieranie programów obozów profilaktycznych.
 - Szkolenia rozwijające umiejętności zawodowe realizatorów programów profilaktycznych.
 - Prowadzenie działalności w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii - szkolenia dla nauczycieli, pracowników socjalnych i policjantów, kuratorów sądowych.
 - Udział w kampaniach edukacyjnych.
5. **Pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym-** dofinansowanie do obiadów dla podopiecznych Centrum Pomocy Socjalnej.

„Miejski program przeciwdziałania narkomanii dla miasta Sokołowa Podlaskiego na 2014 rok” został pozytywnie zaopiniowany przez MKRPA w Sokołowie Podlaskim na posiedzeniu w dniu 29 listopada 2013 roku.

(Planowane działania realizowane będą w miarę posiadanych środków.)

Załącznik nr 4
do Uchwały Nr XXV/175/2013
Rady Miejskiej w Sokółowie Podlaskim
z dnia 6 grudnia 2013 r.

**FINANSOWE ROZLICZENIE ŚRODKÓW PRZEZNACZONYCH NA REALIZACJĘ MIEJSKIEGO
PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA 2014 r.**

Na realizację „Miejskiego programu przeciwdziałania narkomanii” w 2014 r. przeznaczono kwotę: 20 000,00 zł. Kwota powyższa została rozdysponowana następująco:

Dział 851 Roz. 85153	Wyszczególnienie	Kwota planowana (w zł)
4170	Zakup pozostałych usług – usługi materialne na rzecz ORPA realizowane zgodnie z umowami - zleceniami	8.640,00
4210	Zakup materiałów edukacyjno – informacyjnych (ulotki, płyty wideo, publikacje, plansze edukacyjne)	1.000,00
4300	Szkolenia, zapłaty za usługi zlecone osobom prowadzącym działalność gospodarczą, umowy o dzieło.	10.360,00
	Razem	20.000,00